

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ЕКОЛОГІЇ

Силабус дисципліни
“Організація та управління в природоохоронній діяльності”

1. Профіль дисципліни

<i>Кафедра загальної екології</i>	Освітній ступінь – бакалавр Галузь знань: 10 «Природничі науки» Спеціальність: 101 «Екологія» Освітньо-професійна програма «Екологія» Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Рік підготовки, семестр – 4 курс, 8 семестр Компонент освітньої програми: вибіркова Цикл підготовки: професійний Мова викладання: українська
-----------------------------------	---

2. Інформація про викладача

Викладач (-і)	Герасимчук Людмила Олександрівна
Профайл викладача (-ів)	http://znau.edu.ua/fakulteti/ekologichnij-fakultet/m-about-ze/m-sklad-ze/gerasimchuk-lyudmila-oleksandrivna
Контактна інформація	Контактний телефон: 063 603 42 44, електронна пошта: gerasim4uk@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	http://beta.znau.edu.ua:3398/course/view.php?id=2169
Консультації	Онлайн консультація через Zoom, Google Meet, Viber, Telegram щосереди з 15.00 до 17.00

3. Анотація до дисципліни

Організація та управління в природоохоронній діяльності – це системна складова загальної системи державного управління, яка має за мету здійснення екологічної політики й досягнення екологічних цілей, і яка містить організаційну структуру, діяльність із планування, функціональні обов’язки, відповідальність, методології і методи, процедури та ресурси, а також професійно підготовані кадри. Вона є процесом підготовки, прийняття та реалізації рішень, спрямованих на досягнення екологічних цілей із використанням різних спеціальних і загальносистемних, адміністративних і економічних методів та механізмів.

4. Мета та цілі дисципліни

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення з механізмами реалізації законодавства в галузі природоохоронної діяльності, контролю за дотриманням екологічної безпеки, забезпечення проведення ефективних і комплексних заходів щодо охорони навколишнього середовища, раціонального використання природних ресурсів, досягнення узгодженості дій державних і громадських органів у галузі охорони довкілля.

Завданням вивчення дисципліни є освоєння структури національної системи екологічного управління всіх рівнів (державного, корпоративного, місцевого та громадського) та механізмів здійснення управління функціональними та об’єктними системами екологічного управління.

У результаті вивчення дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» здобувач освіти повинен знати:

- основні напрямки державної політики в галузі організації та управління в природоохоронній діяльності;
- законодавчі та нормативно – правові акти в галузі організації та управління в природоохоронній діяльності;
- сучасний концептуальний підхід до екологічного управління;
- структуру і рівні державної системи організації управління в природоохоронній діяльності;
- механізми організації управління в природоохоронній діяльності;
- роль громадських екологічних організацій в управлінні природоохоронною діяльністю;

вміти:

- здійснювати управління у галузі охорони та використання надр;
- здійснювати управління у галузі охорони та використання атмосферного повітря;
- здійснювати управління у галузі охорони та використання земельних ресурсів;
- здійснювати управління у галузі охорони та використання рослинного світу;
- здійснювати управління у галузі охорони та використання водних ресурсів;
- здійснювати управління у галузі охорони та використання лісових ресурсів;
- здійснювати управління у галузі охорони та використання тваринного світу;
- здійснювати управління у галузі охорони та використання об'єктів природно – заповідного фонду;
- здійснювати управління у галузі охорони та використання рекреаційних ресурсів;
- здійснювати управління у галузі охорони та використання виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу.

Компетентності, на формування яких спрямована дисципліна

Шифр	Компетентність
ЗК01	Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності
ЗК02	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
ЗК03	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
ЗК06	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
ЗК09	Здатність працювати в команді
ЗК11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
СК06	Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління
СК12	Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем
СК13	Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами
СК14	Здатність приймати організаційні, природоохоронні та управлінські рішення, які забезпечують екологічно безпечне функціонування природних та штучних екосистем

5. Організація навчання

5.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	24	4

Практичні	24	6
Самостійна робота	72	110

5.2. Формат дисципліни

Формат проведення дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми навчання – змішаний (поєднання традиційних форм навчання з елементами електронного навчання через систему Moodle).

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання форматом навчання є поєднання очного та дистанційного форматів викладання дисципліни.

5.3. Тематичний план початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ В ПРИРОДООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ				
Змістовий модуль 1. Організація функціональних систем екологічного управління				
1	T1	Лекція 1. Теоретико-методологічні основи організації управління в природоохоронній діяльності 1. Мета та завдання вивчення дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» 2. Основні етапи розвитку управління в природоохоронній діяльності 3. Поняття про організацію управління в природоохоронній діяльності та особливості його здійснення 4. Нормативно-правове забезпечення управління в природоохоронній діяльності	2	1
2	T2	Лекція 2. Класифікація систем і механізмів екологічного управління 1. Механізм біотичного регулювання навколишнього природного середовища. 2. Механізм еколого-господарського балансу територій 3. Кадастровий механізм. Система кадастрів природних ресурсів 4. Моніторинговий механізм 5. Законодавчий і нормативно-правовий механізм 6. Економічний механізм (система економічних важелів і стимулів, система обов'язкової відповідальності, система цільового резервування коштів на утилізацію відходів) 7. Адміністративний механізм 8. Інформаційно-контрольний механізм 9. Науково-освітній механізм 10. Громадський механізм	2	1

3	T3	<p>Лекція 3. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України і інші суб'єкти екологічного управління</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мінприроди України: мета, завдання діяльності, структура 2. Державна екологічна інспекція України: мета, завдання діяльності, структура 3. Державне агентство водних ресурсів: мета, завдання діяльності, структура 4. Державна служби геології та надр: мета, завдання, структура 5. Державного агентства з управління зоною відчуження: мета і завдання діяльності 6. Особливості функціонування департаментів та управлінь екології та природних ресурсів облдержадміністрацій 	2	1
4	T4	<p>Лекція 4. Система корпоративного екологічного управління</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і особливості корпоративного екологічного управління 2. Механізми корпоративного екологічного управління 3. Призначення і основні принципи створення системи корпоративного екологічного управління 4. Спеціальні функції системи корпоративного екологічного управління 	2	1
5	T5	<p>Лекція 5. Система місцевого та громадського екологічного управління</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Екологічні аспекти і функції місцевого самоврядування 2. Адміністративні системи місцевого екологічного управління 3. Міжнародні аспекти збалансованого розвитку населених пунктів і вдосконалення комплексного управління 4. Законодавчі засади громадського екологічного управління 5. Функції громадського екологічного управління 6. Міжнародні аспекти зміцнення потенціалу місцевих громад 	2	-
6	T6	<p>Лекція 6. Охорона і раціональне використання природних ресурсів як основна функція екологічного управління</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про ресурси та особливості управління їх використанням 2. Порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів та встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення 3. Загальні положення кадастрового механізму екологічного управління ресурсами 4. Основи платного природокористування в Україні 	2	-
Змістовий модуль 2. Організація об'єктових систем екологічного управління				
7	T7	<p>Лекція 7. Управління у галузі охорони атмосферного повітря</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суб'єкти і об'єкти управління 2. Організаційно-економічні заходи в галузі охорони атмосферного повітря 	2	-
8	T8	<p>Лекція 8. Управління у галузі охорони та використання водних ресурсів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, суб'єкти і об'єкти управління 2. Розподіл і перерозподіл вод між водокористувачами 3. Структура і функції Державного агентства водних ресурсів 4. Контрольна діяльність та охорона вод 	2	1

9	T9	Лекція 9. Управління у галузі охорони та використання надр 1. Поняття, суб'єкти і об'єкти управління 2. Розподіл і перерозподіл надр між надрокористувачами 3. Розпорядження геологічною інформацією 4. Державний облік родовищ, запасів і проявів корисних копалин	2	-
10	T10	Лекція 10. Управління у галузі охорони та використання земельних ресурсів 1. Поняття, основні функції, суб'єкти та об'єкти управління 2. Нормативно-правове забезпечення охорони та раціонального використання земельних ресурсів в Україні 3. Поняття про державний контроль в галузі використання і охорони земель. Державний земельний кадастр та землеустрій 4. Механізми платного використання земельних ресурсів	2	-
11	T11	Лекція 11. Управління у галузі охорони та використання рослинного і тваринного світу та лісових ресурсів 1. Загальне та спеціальне використання природних ресурсів 2. Державний облік і кадастр рослинного світу 3. Ліс як суб'єкт управління. Державне управління у галузі охорони, захисту, використання та відтворення лісів 4. Види користування лісовими ресурсами 5. Особливості охорони, раціонального використання і відтворення рослинного, тваринного світу та лісів	2	-
12	T12	Лекція 12. Управління у галузі охорони та використання об'єктів природно-заповідного фонду, рекреаційних ресурсів і виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу 1. Особливості управління у галузі природоохоронної діяльності 1.1. Поняття, об'єкти і суб'єкти 1.2. Охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду 1.3. Управління та режим на територіях та об'єктах ПЗФ 2. Управління рекреаційними ресурсами 2.1. Правові форми використання рекреаційних зон 2.2. Нормативи рекреаційної завантаженості 2.3. Особливості правової охорони рекреаційних зон 1.4. Особливості управління в галузі 3. Особливості управління в галузі використання та охорони ресурсів континентального шельфу і виключної (морської) економічної зони та регулювання ведення наукових досліджень	2	-
Разом:			24	4

ПРИМІТКА: За потреби зазначається коротка інформація щодо особливостей виконання практичної та самостійної складової навчальної дисципліни.

5.4. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання дисципліни	Участь у роботі впродовж семестру/залік – 60/40
Лекція	
Практичне заняття	1,0
Підсумковий контроль за змістовими модулями	2,0
	4,0
Самостійна робота	4,0

Індивідуальні завдання	4,0
Умови допуску до підсумкового контролю	60
Критерії оцінювання	Підсумковий контроль результатів навчання та компетентностей здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового іспиту у формі тестування. Екзаменаційні тести охоплюють програму навчальної дисципліни. Завданням екзаменаційного контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності використання для вирішення практичних задач тощо. Тестові завдання мають теоретичне та практичне спрямування, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Примітка: Контроль знань та вмінь здобувача вищої освіти здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації освітнього процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100-бальною шкалою, тобто він формується з рейтингу виконання початкової роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, та рейтингу підсумкового контролю – 40 балів.

6. Результати навчання

Шифр	Результат навчання
ПР01	Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та екологічними проектами
ПР03	Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування
ПР04	Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки
ПР07	Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду
ПР08	Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень
ПР09	Демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення
ПР15	Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів
ПР22	Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля
ПР23	Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проектів

7. Пререквізити

Перед початком вивчення дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» здобувач вищої освіти повинен опанувати такі основні дисципліни: «Загальна екологія», «Вступ до фаху», «Сучасні інформаційні технології»,

«Екологічна безпека», «Екологічне право», «Моніторинг довкілля», «Нормування антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище» та повинен знати:

- теоретичні основи екології та охорони довкілля;
- предметну область та професійну діяльність;
- основні теорії, методи та принципи природничих наук;
- національне екологічне законодавство;
- способи розв'язання задач з метою підвищення ефективності прийняття

рішень.

вміти:

- розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми у галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень у сфері екології та охорони довкілля;
- критично осмислювати основні теорії, методи та принципи природничих наук
- вести обчислення з використанням програмних засобів ПК;
- проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень.

8. Політики дисципліни

Викладач та всі здобувачі, що вивчають цей курс, зобов'язуються дотримуватись таких положень Кодекс етики Поліського національного університету, Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Поліського національного університету, Положення про рейтингову систему оцінювання досягнень здобувачів вищої освіти у Поліському національному університеті та розуміють, що за їх порушення несуть особисту відповідальність.

9. Література необхідна для вивчення навчальної дисципліни

1. Herasymchuk L. O., Martenyuk G. M., Valerko R. A., Kravchuk M. M. Demographic and onco-epidemiological situation in radioactive contaminated territory of Zhytomyr Oblast. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*. 2019. 10(1). P. 32-38. DOI:10.15421/021905.
2. Herasymchuk L. O., Valerko R. A Coverage of climate change trends in Zhytomyr over a 19-year period. *Scientific developments of Ukraine and EU in the area of natural science*. Riga : Izdevniecība "Baltija Publishing", 2020. P. 1. pp. 85-101. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-73-0/1.6>.
3. Herasymchuk L., Romanchuk L., Valerko R. Water quality from the sources of non-centralized water supply within the rural settlements of Zhytomyr region. *Ekologia (Bratislava) – Journal of the Institute of Landscape Ecology, Slovak Academy of Science*. 2022. Vol. 41, No. 2. P. 126-134. DOI:10.2478/eko-2022-0013.
4. Romanchuk L. D., Herasymchuk L. O., Kovalyova S. P., Kovalchuk Yu. V., Lopatyuk O. V. Quality of life of the population resident at the radioactively contaminated area in Zhytomyr Region. *Ukrainian Journal of Ecology*, 2019. 9(4). P. 478-485. DOI:10.15421/2019_778.
5. Romanchuk L. D., Valerko R. A., Herasymchuk L. O., Kravchuk M. M. Assessment of the impact of organic Agriculture on Nitrate Content in Drinking Water in Rural Settlements of Ukraine. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. 11(2). C. 17-26. DOI: 10.15421/2021_65.
6. Valerko R. A., Herasymchuk L. O. Assessment of ecological integral index of rural settlements development in the radioactively contaminated territory based on drinking water quality indicators. *Actual problems of natural sciences: modern scientific discussions*. Riga : Izdevniecība "Baltija Publishing", 2020. pp. 80-97. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-45-7.5>

7. Valerko R., Herasymchuk L., Hurskyi Y., Pavlenko A. Assessment of drinking water quality within amalgamated territorial communities. *Environmental Problems*. 2021. Vol. 6 Num.4. P. 201-211. <https://doi.org/10.23939/ep2021.04.201>.
8. Valerko R. A., Herasymchuk L. O., Martenyuk G. M., Kravchuk M. M. Ecological assessment of vegetable products grown in the city of Zhytomyr and its residential suburb. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2018. № 8(1). P. 927-938. DOI:10.15421/2018_295.
9. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Агроекологічне навантаження на сільські селітебні території Житомирської області як чинник вмісту нітрогену у питній воді. *Агробіологія*. 2021. № 2. С. <https://doi.org/10.33245/2310-9270-2021-167-2-200-207>.
10. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Екологічна оцінка стану підземних вод Бердичівського району Житомирської області. *Проблеми хімії та сталого розвитку*. 2021. №4. С. 11-16. <https://doi.org/10.32782/pcsd-2021-4-2>. (Категорія «Б»)
11. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Екологічна оцінка стану сільських населених пунктів Житомирської області. *Екологічні науки*. 2020. № 6 (33). С. 96-102. DOI <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2020.eco.6-33.14>.
12. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Органічне виробництво як інструмент впливу на екологічну безпеку сільського водопостачання. *Органічне виробництво і продовольча безпека* : збірник праць учасників X Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю Поліського національного університету 21-22 квітня 2022 р. Житомир : Поліський нац. Університет, 2022. С. 310-313.
13. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Оцінка впровадження системи інтегрованого управління водними ресурсами відповідно до Європейського законодавства на регіональному рівні. *Natural sciences: history, the present time, the future, EU experience: International scientific and practical conference, 27–28 september 2019 p. Republic of Poland, Włocławek, Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku*, 2019. С. 68–71.
14. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Оцінка запровадження екологічного податку у Житомирській області. *Адаптивне управління: теорія і практика*. 2017. № 2 (4). Сер. «Економіка». URL : http://adaptive.16mb.com/wp-content/uploads/2017/04/17_am_02_04_valerko_gerasimchuk.pdf.
15. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Оцінка стану лісових насаджень в умовах ДП «Зарічненське лісове господарство» як природного фактору стабілізації довкілля. *Вісник ХНАУ. Сер. Грунтознавство, агрохімія, землеробство, лісове господарство, екологія ґрунтів*. 2017. № 1. С. 172-178.
16. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О. Реформа українського законодавства у сфері управління водними ресурсами відповідно Водної Рамкової Директиви у Житомирській області. *Водні екосистеми та збереження їх біорізноманіття*: зб. наук. праць наук.-практ. конф., 22 – 24 трав. 2019 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. С. 149–151.
17. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О., Кравчук А. А. ГІС як інструмент управління та контролю стану нецентралізованого водопостачання у межах громад. *Екологічні науки*. 2022. № 2(41). С. 27-31. <https://doi.org/10.32846/2306-9716/2022.eco.2-41.4>.
18. Валерко Р. А., Герасимчук Л. О., Романчук Л. Д. ГІС як інструмент контролю та управління у сфері нецентралізованого водопостачання у межах ОТГ : монографія. Житомир : Поліський національний університет, 2022. 165 с.
19. Герасимчук Л. О. Економічний механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища в Житомирській області. *Вісник ЖНАЕУ*. 2017. № 2 (61). Т.1. С. 116–122.
20. Герасимчук Л. О., Бучковська А. О., Мельниченко В. С. Державний нагляд в галузі охорони та раціонального використання водних ресурсів на території Житомирської області. *Інновації XXI століття*: матеріали I Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції, 10 серпня 2020 р. Вінниця, 2020. С. 24-27.
21. Герасимчук Л.О., Валерко Р.А. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» для

здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр спеціальності 101 «Екологія» «Розробка місцевої програми комплексного екологічного управління для населеного пункту». Житомир, 2022. 26 с.

22. Герасимчук Л.О., Валерко Р.А. Методичні вказівки до проведення підсумкових контрольних заходів та оцінювання якості освіти з дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр спеціальності 101 «Екологія». Житомир, 2022. 59 с.

23. Герасимчук Л. О., Валерко Р. А. Стан питних водозаборів Житомирської області як індикатора безпеки водокористування. *Водні екосистеми у контексті євроінтеграції: реалії та перспективи* : мат-ли Міжнар. наук.-практ. конф. приуроченої до Всесвітнього дня водних ресурсів, 21-22 березня 2019 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. С. 123–125.

24. Герасимчук Л. О., Валерко Р. А., Мартенюк Г. М. Тенденції зміни клімату на території м. Новоград-Волинський Житомирської області. *Наукові горизонти*. 2018. № 2 (65). С. 42–50.

25. Герасимчук Л. О., Каменчук В. П. Витрати на очищення вод та екологічний податок за скиди забруднюючих речовин (на прикладі Житомирської області). *Водні екосистеми та збереження їх біорізноманіття*: зб. наук. праць наук.-практ. конф., 22 – 24 трав. 2019 р. Житомир: ЖНАЕУ, 2019. С. 95–96.

26. Герасимчук Л. О., Каменчук В. П. Особливості сплати екологічного податку у 2017 році на території Житомирської області. *Наука. Молодь. Екологія – 2019* : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, 16 трав. 2019 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. С. 32–36.

27. Герасимчук Л. О., Кравченко Є. В., Дрипа Н. А. Витрати на охорону навколишнього природного середовища у Житомирській області. *Наука. Молодь. Екологія – 2017* : матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, 25 трав. 2017 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. С. 27–30.

28. Герасимчук Л. О., Штогрин М. О., Сашук О. І. Екологічні проблеми національного природного парку «Кременецькі Гори». *Наука. Молодь. Екологія – 2018* : матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих вчених, 17 трав. 2018 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2018. С. 78–84.

29. Герасимчук Л., Калініченко І. Надійність системи міського водопостачання. *Ліс, наука, молодь*: матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. 24 листопада 2021 р. Житомир : : Поліський нац. університет, 2021. С. 58-59.

30. Герасимчук Л., Калько В. Аналітика полів на платформі Earth Observing system на прикладі с. Бурківці ТОВ «Кусто Агро». *Сучасні проблеми лісового господарства та екології: шляхи вирішення (Факультету лісового господарства та екології – 20 років)* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. 7-8 жовт. 2021 р. Житомир : Поліський нац. університет, 2021. С. 224-225.

31. Герасимчук Л., Калько В. Сільське господарство в економіці України. *Ліс, наука, молодь*: матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. 24 листопада 2021 р. Житомир : : Поліський нац. університет, 2021. С. 60-61.

32. Герасимчук Л.О. Державний нагляд (контроль) за охороною атмосферного повітря на території Житомирської області. *Сучасні перспективи розвитку науки*: матеріали ІІІ Міжнародної наук.-практ. конф., 10-11 вересня 2019 р. Київ, 2019. С. 44–45.

33. Герасимчук Л.О., Валерко Р. А., Гребенчук Л. І. Державний контроль за випадками масового замору риби на водоймах Житомирської області. *Водні біоресурси та аквакультура*. № 2. 2018. С. 6–16.

34. Гетьман О. Л. Екологічне управління секторальною економікою: теорія та шляхи трансформації : монографія. Одеса : ІПРЕЕД НАНУ, 2020. 220 с.

35. Іванюк Д. П., Шульга І. В. Управління природоохоронною діяльністю : навч. посібник. К. : Алерта, 2007. 367 с.

36. Мартенюк Г.М., Герасимчук Л.О., Валерко Р.А. Моніторинг забруднення цезієм-137 харчових продуктів в Житомирській області. *Наслідки аварії на ЧАЕС: реалії сьогодення* : збірник доповідей учасників Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, 25-27 березня 2019 року, м. Житомир. Житомир, ІСП НААН, 2019. С. 86–90.
37. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр спеціальності 101 «Екологія». Частина 1. Екологічне управління / укл.: Л.О. Герасимчук, Р.А. Валерко. Житомир, 2022. 102 с.
38. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр спеціальності 101 «Екологія». Частина 2. Екологічне оподаткування / укл.: Л.О. Герасимчук, Р.А. Валерко. Житомир, 2022. 109 с.
39. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни «Організація та управління в природоохоронній діяльності» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр спеціальності 101 «Екологія». Частина 3. Рентна плата за користування природними ресурсами / укл.: Л.О. Герасимчук, Р.А. Валерко. Житомир, 2022. 106 с.
40. Надточій П. П., Мислива Т. М. Екологічні наслідки видобування бурштину на Житомирщині : практич. порадник. Житомир : ЖНАЕУ, 2015. 50 с.
41. Омаров А. Екологічна безпека держави в умовах глобалізаційних викликів сучасності: державно-управлінський аспект : монографія. Харків : ПромАрт, 2018. 287 с.
42. Романчук Л.Д., Герасимчук Л.О., Валерко Р.А. Якість життя населення, що мешкає на радіоактивно забрудненій території Житомирської області. *Органічне виробництво і продовольча безпека*: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. м. Житомир, ЖНАЕУ, 21-22 травня 2020 р. С. 143–146.
43. Самойленко Н. М., Райко Р. В., Аверченко В. І. Організація та управління в природоохоронній діяльності : навч. посіб. для студентів спец. 101 "Екологія". Харків : ЛЦДЕР, 2018. 172 с.
44. Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти : посібник / С. В. Берзіна та ін. К. : Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. 134 с.
45. Державна служба геології та надр України : офіційний веб-сайт. URL : <https://www.geo.gov.ua>.
46. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру : офіційний веб-сайт. URL : <https://land.gov.ua>.
47. Державне агентство водних ресурсів України : офіційний сайт. URL : <https://www.davr.gov.ua>.
48. Державне агентство лісових ресурсів України : офіційний веб-сайт. URL : <http://dklg.kmu.gov.ua>.
49. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України : офіційний веб-сайт. URL : <https://mepr.gov.ua>.
50. Управління екології та природних ресурсів Житомирської обласної державної адміністрації : офіційний веб-сайт. URL : <http://www.ecology.zt.gov.ua>.
51. Водний кодекс : Кодекс України; Закон, Кодекс від 06.06.1995 № 213/95-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>.
52. Земельний кодекс України : Кодекс України; Кодекс, Закон від 25.10.2001 № 2768-III. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
53. Лісовий кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 21.01.1994 № 3852-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
54. Податковий Кодекс України : Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 №2755-VI. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
55. Про надра : Кодекс України; Закон, Кодекс від 27.07.1994 № 132/94-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-вр>.

56. Деякі питання Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 25.06.2020 № 614. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2020-п>.
57. ДСТУ ISO 14001:2015. Системи екологічного управління. Вимоги та настанови щодо застосування. URL : https://ecolog-ua.com/system/files/dstu_iso_14001-2015.pdf.
58. ДСТУ ISO 14004:2016. Системи екологічного управління. Загальні настанови щодо запровадження. URL : https://ecolog-ua.com/system/files/dstu_iso_14004-2016.pdf.
59. Екологічне управління. Водний слід. Ілюстративні приклади застосування ISO 14046. Чинний від 2020-01-01. Київ : УкрНДНЦ, 2019. VI, 55 с.
60. Екологічне управління. Оцінювання життєвого циклу. Вимоги та настанови щодо оцінювання життєвого циклу організації. Чинний від 2020-01-01. Київ : УкрНДНЦ, 2019. IV, 19 с.
61. Екологічне управління. Оцінювання життєвого циклу. Процес критичного аналізування та компетентність рецензента: додаткові вимоги та настанови до ISO 14044:2006. Чинний від 2020-01-01. Київ : УкрНДНЦ, 2019. IV, 9 с.
62. Екологічне управління. Перевіряння екологічних технологій (ПЕТ). Чинний від 2019-01-01. Київ : УкрНДНЦ, 2019. V, 19 с.
63. Питання розпорядження геологічною інформацією : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Перелік від 07.11.2018 № 939. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/939-2018-п>.
64. Положення про Державне агентство з управління зоною відчуження : Постанова Кабінету Міністрів України №564 від 22.10.2014 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2014-п>.
65. Портал електронних послуг Держводагентства : державний сайт України. URL : <https://e-services.davr.gov.ua>.
66. Про виключну (морську) економічну зону України : Закон України від 16.05.1995 р. №162/95-ВР. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162/95-вр>.
67. Про внесення змін до Положення про порядок надання гірничих відводів : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.06.2019 № 500. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2019-п>.
68. Про внесення змін до Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.02.2020 № 124. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-2020-п>.
69. Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма типового документа від 23.05.2007 № 761. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-2007-п>.
70. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 № 963-IV. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15>.
71. Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 14.01.2015 № 15. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-п>.
72. Про затвердження Інструкції про зміст та складання документації державного кадастру територій та об'єктів природно-заповідного фонду України : Мінприроди України; Наказ, Інструкція, Форма від 16.02.2005 № 67. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0298-05>.
73. Про затвердження Інструкції про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів (Форми № 1, № 2, № 3, № 4, № 5) : Держкомлісгосп України; Наказ, Інструкція, Форма типового документа від 01.10.2010 № 298. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1267-10>.
74. Про затвердження Класифікації запасів і ресурсів корисних копалин державного фонду надр : Постанова Кабінету Міністрів України; Класифікація від 05.05.1997 № 432. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/432-97-п>.

75. Про затвердження критеріїв, за якими визначаються незначні запаси корисних копалин : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.08.2000 № 1257. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1257-2000-п>.
76. Про затвердження Методики визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами : Мінприроди України; Наказ, Методика, Ставки від 29.08.2011 № 303. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1097-11>.
77. Про затвердження Методики визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства : Мінекобезпеки України; Наказ, Методика від 27.10.1997 № 171. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0285-98>.
78. Про затвердження Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу : Постанова Кабінету Міністрів України; Методика, Перелік, Коефіцієнти від 25.07.2007 № 963. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-2007-п>.
79. Про затвердження переліків корисних копалин загальнодержавного та місцевого значення : Постанова Кабінету Міністрів України; Перелік від 12.12.1994 № 827. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/827-94-п>.
80. Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України : Кабінет Міністрів України; Постанова №393 від 20.09.2014 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-п>.
81. Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 20.08.2014 № 393. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-п>.
82. Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 08.10.2014 № 521. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/521-2014-п>.
83. Про затвердження Положення про Державне агентство рибного господарства України : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 30.09.2015 № 895. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895-2015-п>.
84. Про затвердження Положення про Державний фонд охорони навколишнього природного середовища : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 07.05.1998 № 634. Про затвердження Методичних рекомендацій з підготовки, погодження та затвердження Місцевих планів дій з охорони навколишнього природного середовища (МПДОНПС) : Мінприроди України; Наказ, Рекомендації від 05.12.2012 № 618. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0618737-12>.
85. Про затвердження Положення про Державну комісію України по запасах корисних копалин : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 10.11.2000 № 1689. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-2000-п>.
86. Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 30.12.2015 № 1174. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1174-2015-п>.
87. Про затвердження Положення про регіональні кадастри природних ресурсів : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 28.12.2001 № 1781. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1781-2001-п>.
88. Про затвердження Порядку ведення державного водного кадастру : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 08.04.1996 № 413. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-96-п>.
89. Про затвердження Порядку ведення Державного земельного кадастру : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Вимоги, Форма типового документа,

Опис, Інформація, Перелік, Форма, Класифікація, Повідомлення, Заява, Рішення, Довідка, Витяг від 17.10.2012 № 1051. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1051-2012-п>.

90. Про затвердження Порядку ведення державного обліку в галузі охорони атмосферного повітря : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 13.12.2001 № 1655. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1655-2001-п>.

91. Про затвердження Порядку ведення державного обліку і кадастру рослинного світу : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 22.02.2006 № 195. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195-2006-п>.

92. Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10 серпня 1992 р. N 459 : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 13.03.2002 № 321. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/321-2002-п>.

93. Про затвердження Порядку обчислення коригуючого коефіцієнта, що застосовується до ставок рентної плати у разі зміни тарифів на транзитне транспортування однієї тонни нафти магістральними нафтопроводами та транспортування однієї тонни нафти магістральними нафтопродуктопроводами : Кабінет Міністрів України; Постанова, Порядок від 01.08.2012 № 687. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/687-2012-п>.

94. Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Нормативи, Форма типового документа від 16.05.2007 № 733. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/733-2007-п>.

95. Про затвердження Порядку функціонування інформаційної системи надання адміністративних послуг Державним агентством водних ресурсів України та його територіальними органами : Міндовкілля; Наказ, Порядок від 06.11.2020 № 249. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1331-20>.

96. Про затвердження типових Інформаційних та Технологічних карток адміністративних послуг, які надаються територіальними органами Держгеокадастру : Держгеокадастр; Наказ, Картка від 11.08.2017 № 177. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0177877-17>.

97. Про затвердження форми Квитанції про прийняття податків і зборів : Мінфін України; Наказ, Форма, Форма типового документу від 17.08.2015 № 714. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1048-15>.

98. Про затвердження форми Податкової декларації екологічного податку : Мінфін України; Наказ, Форма, Декларація від 17.08.2015 № 715. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1052-15/paran15#n15>.

99. Про затвердження форми Податкової декларації з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності) : Мінфін України; Наказ, Форма, Декларація від 16.06.2015 № 560. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0783-15>.

100. Про затвердження форми Податкової декларації з рентної плати : Мінфін України; Наказ, Декларація, Форма від 17.08.2015 № 719. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1051-15>.

101. Про курорти : Закон України від 05.10.2000 р. №2026-III. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>.

102. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України; Стратегія від 28.02.2019 № 2697-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>.

103. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.

104. Про порядок ведення державного кадастру тваринного світу : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.11.1994 № 772. URL :

[https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-94-п.](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-94-п)

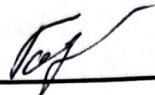
105. Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 10.08.1992 № 459. URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-92-п.](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-92-п)

106. Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.12.1998 № 2024. URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2024-98-п.](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2024-98-п)

107. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 р. №2456-XII. URL : [http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12.](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12)

108. Про рослинний світ : Закон України від 09.04.1995 р. № 591-XIV. URL : [http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14.](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14)

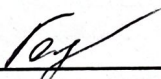
109. Про тваринний світ : Закон України від 13.12.2001 № 2894-III. URL : [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14.](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14)

Викладач **Людмила ГЕРАСИМЧУК**

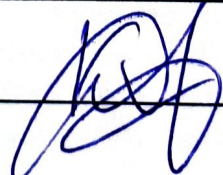
Гарант освітньої програми **Тетяна ФЕДОНЮК**

Декан факультету **Анатолій ВИШНЕВСЬКИЙ**

Силабус затверджений на засіданні кафедри екології
Протокол № 2 від «30» серпня 2022 р.

В.о. завідувача кафедри **Людмила ГЕРАСИМЧУК**

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією факультету лісового господарства та екології
Протокол № 1 від «02» 09 2022 р.

Голова НМК факультету **Олександр КРАТЮК**